

РЕЦЕНЗИЯ

От: професор д.ик.н. Кирил Петров Ангелов;

Технически Университет – София, Стопански факултет

Област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки”,

Професионално направление: 3.7. „Администрация и управление”

Научни специалности: Икономика и управление, Организация и управление на производството и Организация и управление извън сферата на материалното производство

Относно: научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „професор” в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление - 3.7. „Администрация и управление” по научна специалност 05.02.18 „Икономика и управление (по отрасли)”, обявен в ДВ, бр. № 43/25.05.2018г.

на кандидата: доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев, Колеж по Туризъм – гр. Благоевград

Основание за представяне на рецензия: участие в състава на научното жури

1. Обща характеристика на приетите за рецензиране трудове по конкурса

Доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев, доцент в ”Колеж по Туризм – гр. Благоевград” е единствен кандидат за заемане на академичната длъжност по този конкурс. Научните трудове са подадени в законния срок, отговарят на изискванията на Колежа по Туризм – гр. Благоевград и на релевантното към момента на стартиране на процедурата законодателство. Кандидатът е допуснат до участие в конкурса.

Кандидатът е автор/съавтор на 8 монографии, 13 учебника и учебни пособия, 26 студии, 102 научни статии и 146 научни доклади в страната и чужбина.

Общият брой на представените от кандидата трудове е 28, от които:

- авторски - 24 бр. и в съавторство - 4 бр.;
- на български език - 26 бр. и на чужд език 2 бр (на английски език).
- трудове, публикувани в страната – 27 бр. (Монографии -1 бр.; Учебници и учебни пособия – 6 бр.; Научни публикации:-статии- 2 бр.; - доклади – 2 бр.);
- трудове, публикувани в чужбина- 1 бр. доклад

За публикациите в съавторство е еднозначно ясно разделението на приносите между съавторите.

По конкурса са представени и редица справки за научната и академичната активност на кандидата, които приемам за сведение и служат за цялостната ми оценка в качеството ми на рецензент.

2. Обща характеристика на научноизследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата

Представените за рецензиране трудове на кандидата са в областта и проблематиката по специалността на конкурса за „професор”, а именно в

област на висше образование -3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление - 3.7. „Администрация и управление” по научна специалност 05.02.18 „Икономика и управление (по отрасли)”.

Доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев е изследовател, тясно свързан с генериране на нови знания, при използването на които се обогатяват, конкретизират и прецизират съществуващи научни знания, както и се дават решения на конкретни проблеми с формулирани изводи и препоръки за практиката. В научните трудове на кандидата се открояват следните конкретни области на изследователски интереси: отражение на световната финансово-икономическа криза в България, управление на туризма и на туристическия продукт, финансови инструменти и бюджетно управление, управление на човешкия капитал. Трябва да се подчертае, че доц. Вергиев не е кабинетен учен, а изследовател, тясно обвързан с внедряване на научните си резултати в конкретни предприятия.

Доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев е титулярен преподавател по обхватно множество от учебни дисциплини в Колежа по туризъм в Благоевград. Осъществява научно ръководство на студенти, разработващи курсови проекти и дипломни работи.

Доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев развива активна и плодотворна организационна и обществена дейност:

- член е на Асоциацията на университетските преподаватели по Икономика и управление в индустрията, където е много активен;

- член на Националното дружество Мениджмънт и инженеринг и мн. др.

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев по настоящия конкурс представя 7 бр. учебници и учебни пособия. Характерно за тези

публикации е, че те са практическа реализация за Колеж по Туризм – гр. Благоевград” на научните търсения на кандидата. Те са насочени в областите, по които кандидатът води обучение: Икономика на предприятието, Икономика на туризма, Туристически пазари, Теория на пазарното стопанство, Микроикономика, Счетоводство на предприятието.

Прави силно впечатление обхватността на проблематиките, по които води курсове кандидатът. Последното е отражение от спецификата на Колежа по Туризм – гр. Благоевград и прави кандидатът изключително полезен за този ВУЗ.

Всичко гореспоменато еднозначно характеризира степента на педагогическа подготовка и мащабността на преподавателска дейност на доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев.

4. Основни научни резултати и приноси

Представените трудове по конкурса могат да бъдат групирани в следните три обособени тематични области:

4.1. Отражение на световната финансово-икономическа криза в България – трудове: монография, 3, 9, 10, 11, 12, 13, 22, 23;

4.2. Управление на туризма и на туристическия продукт – трудове: 4, 5, 6, 7, 8, 15, 17;

4.3. Финансови инструменти и бюджетно управление – трудове: 14, 16, 18, 19, 20, 21;

4.4. Управление на човешкия капитал – трудове: 1, 2.

Според мен в представените от доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев трудове по конкурса основните **научни и научно-приложни приноси** могат да се групират както следва:

- обогатяване, конкретизиране и прецизиране на съществуващи научни знания;

- приложение на съществуващи методи за решение на конкретни проблеми с формулирани изводи и препоръки за практиката.

Основни научни приноси:

1. Изследвани и анализирани са основните канали на проявление на световната финансово-икономическа кризата в България, като въз основа на изводите от анализа са очертани тенденциите и възможностите за преодоляване на негативните последици. В тази връзка е направен преглед на основните теоретични концепции за бизнес циклите и на тази основа – кратка характеристика на финансово-икономическата криза. Анализирани са политиките и инструментите на държавата за въздействие върху икономическата динамика. Направено е обобщение на различните проявления на кризата в специфичните условия на българската икономика. Предложени са варианти и възможности за ефективно намаляване и преодоляване на отрицателните последици от кризата.

2. Извършен е задълбочен анализ на същността и особеностите на управленските аспекти на единната Енергийната политика и са обосновани теоретично дейностите по създаването и функционирането на единния Европейски пазар. Значително място се отделя на основни категории на пазарното стопанство като търсенето и предлагането, конкуренцията и постигането на пазарно равновесие. Поставят се и се анализират актуалните проблеми на собствеността и икономическите интереси в прехода към пазарна икономика. Обект на самостоятелно разглеждане е ролята на държавата в осъществяването на икономическата политика, формите и механизмите за намесата и в стопанския живот.

3. Изследвани са, включително в регионален аспект пазарните субекти в туризма и нестопанските субекти. Като особен вид туристическият пазар разглеждан в териториален аспект е туристическата борса или т.нар срочни пазари. Направен е конкурентен анализ на

срочните пазари, които съществуват само свързано с пазарите на налични стоки, на които действителните физически стоки, било те зърнени храни, метали или пари във формата на финансови инструменти се продават или купуват. Пазарът на срочните стокови контракти играе жизнено важна роля в икономиката на всяка една демократична държава.

4. Проучени са теоретичните, методологически и практико-приложни въпроси, свързани с поведението на участниците в различните видове пазари. Изясняват се целите, отношенията и действията на потребителите на индивидуалните пазари и пазарите на ресурси, възловите понятия и закони на пазарното стопанство, с помощта на които се обяснява поведението на микроединиците – фирмите и домакинствата в условията на пазарната конкуренция. Изследват се силите, въздействащи върху цените и обема на продажбите; какво трябва да се прави за оптимизиране позицията на всеки от участниците на пазара; как фирмите осъществяват печалба и какви са мотивите, стимулиращи ги да търгуват със стоките, да ги произвеждат и да купуват суровини; общите принципи на бизнес поведението, които са в основата на всичките бизнес дисциплини; какво кара доставчиците на суровини да снабдяват производителите и как се определят цените на ресурсите; съществените особености на пазарите в условията на съвършена конкуренция; промените, които предизвиква появата на несъвършената конкуренция в търсенето и предлагането на пазара, в ценообразуването и оттук в цялостното поведение на участниците на несъвършените пазари; функционирането на пазара на факторите на производството – земя, труд и капитал.

5. Обобщени са теоретични и практико-приложни постановки, свързани с системата за мотивация на човешките ресурси, мястото и значението на продължаващото професионално обучение за постигане на

високо качество на човешкия потенциал, за повишаване на конкурентоспособността и за развитие на икономика, основана на знанието. Идентифицирани са актуалните проблеми и бъдещите предизвикателства, пред които е изправено социалното партньорство по отношение на продължаващото професионално обучение. Анализирани и оценени са състоянието и тенденциите в развитието на продължаващото професионално обучение в България.

5. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката

В представената справка с наукометрични данни на кандидата се откроява значимостта на приносите от научноизследователската дейност на доц. Вергиев. Наукометричните изисквания за позоваването на негови разработки от други учени отговаря напълно на изискванията на Колежа по Туризм – гр. Благоевград и на релевантното към момента на стартиране на процедурата законодателство.

6. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата

Посочените приноси са **лично дело** на кандидата. В колективните научни трудове ясно се отличава авторството на кандидата. Няма разлика между начина, подхода и анализа, който се прави в монографиите и в представените научни статии. Това ми дава основание да приема, че доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев представя оригинални научни трудове, които са лично негово дело.

7. Критични бележки за рецензираните трудове

Кандидатът е утвърден учен и преподавател, заемащ академичната длъжност «доцент» в професионалното направление 3.7. „Администрация и управление”, представя по настоящия конкурс научни трудове, в които ясно се открояват професионализъм, добрата теоретична подготовка и задълбоченост на развиваните теоретични постулати. Това ми дава

основание да отправя конкретни препоръки, с цел задълбочаване на постигнатото досега и бъдещото научно израстване на доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев.

7.1. Считам, че с оглед на приложимостта на получените научни резултати, е подходящо кандидатът да увеличи консултантската си дейност, обобщените научни изводи, от която периодично да публикува в списания от клас А.

7.2. Ще посъветвам доц. Вергиев в бъдещата си научна работа да фокусира по силно научните си търсения в 1-2 проблематики. Въпреки спецификата на Колежа по туризъм считам, че този подход ще рефлектира в по-голямата полза за научната общност.

7.3. Желателно е в бъдещата си научна работа да артикулира по-осезаемо научните и научно-приложните приноси, които представя на научни конференции.

7.4. Считам, че монографията и някои от докладите могат да спечелят при по-фокусирано представяне на изследователските тези и резултати. От една страна това включва премахване на известни постановки, които само натоварват възприемането на авторската теза и, от които трудовете не печелят съществено.

7.5. Според мен е удачно при бъдещата си работа кандидатът да ангажира големия си изследователски потенциал със значими обществени каузи, като комплексно решаване на предизвикателствата, стоящи в областта на културно-историческия туризъм в Югозападния регион за планиране. Несъмнено това е свързано с разработване на стратегически документи и защитата им пред органите на публичната власт.

Тези три препоръки не нарушават общата позитивна оценка за качествата на кандидата. Това са моите препоръки към кандидата във връзка с разширяване на неговата бъдеща научна дейност.

8. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение

Познавам лично кандидата в качеството му на преподавател на граждански договор в Стопанския факултет на ТУ-София. По време на водените от него лекции и упражнения, доц. Вергиев се ползваше сред студентите с уважение, което приемам за оценка за неоспоримия му потенциал на преподавател. Получавал съм множество положителни отзиви от научната колегия, характеризиращи доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев като ценен от колегите си учен и преподавател, научните търсения на когото се следят с определен интерес.

9. Заключение

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната научноизследователска стойност, открих оригинални и актуални научни, научно-приложни и приложни постижения, свързани основно с управление на туристическите фирми и туристическите продукти, управление на човешкия капитал, влияние на финансово-икономическата криза в български условия, финансови инструменти и бюджетно управление. Кандидатът – доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев притежава необходимата квалификация, професионална подготвеност и отговаря на изискванията за заемане на тази академична длъжност на Колежа по Туризм – гр. Благоевград и на релевантното към момента на стартиране на процедурата законодателство.

10. Оценка на кандидата

Това са и основанията ми да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да предложи на Колежа по Туризм – гр. Благоевград да избере доц. д-р инж. Димитър Стоянов Вергиев да заеме академичната длъжност „професор” в област на висше образование - 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление - 3.7.

„Администрация и управление” по научна специалност 05.02.18
„Икономика и управление (по отрасли)”.

Дата 17.07.2018 г., София

Подпис:.....
/проф. д.ик.н. К. Ангелов/